

A photograph of a man with dark, wavy hair, wearing a maroon and white long-sleeved sweater. He is sitting on the floor, looking directly at the camera with a slight smile. Behind him is a large, light-colored wall featuring a graphic design. The design consists of several large, stylized, rounded purple shapes that resemble the letters 'oo', 'g', 'i', and 'i'. The overall composition is a blend of a candid portrait and a conceptual graphic.

uneltiri cultural artistice

Daniel Knorr:

„Eu materializez o sensibilitate estetică a momentului în care trăim”

Interviu realizat de DARIA GHIU

Daniel Knorr a lăsat România anilor '80 pentru Germania de Vest. Este pentru prima oară când artistul german de origine română expune într-o instituție de artă din București, la Salonul de Proiecte (Calea Moșilor nr. 62-68), inițiativa Magdei Radu și a Alexandrei Croitoru, cu sprijinul oferit de Muzeul Național de Artă Contemporană. Daniel Knorr a reprezentat România la Bienala de artă de la Venetia în 2005 (curator: Marius Babias), proiectul său din Pavilion constituind un moment de turură pentru modul de reprezentare a identității naționale în cel mai mare eveniment al artei internaționale. Artistul este interesat de manierele în care sistemul artei funcționează, de problemele spațiului public, iar actele sale artistice își propun să declanșeze mecanisme de conștientizare a proceselor sociale în care trăim. Ceea ce face ca arta să aibă o poziție unică astăzi este faptul că multe dintre proiectele sale se conturează prin ceea ce publicul are de zis. Reacția spectatorului dă propriu-zis carne artei lui.

La Salonul de Proiecte, Daniel Knorr expune alături de Coate-Goale (Sorin Popescu, Tânăr artist cunoscut mai ales în zona de artă urbană). Expoziția se numește *Piggy Bank* și este deschisă între 24 aprilie și 10 iunie.

Ce faci tu în spațiul public vienez, într-un proiect proaspăt inaugurat la sfârșitul lunii martie?

Am două lucrări. Una instalată în fața MuseumsQuartier – un robot cerșetor. A doua lucrare este o explozie de vreo 5 metri înălțime, cu o rază tot de 5 metri înălțime, făcută din lână din oțel inoxidabil. Ambele lucrări vor rămâne în spațiul public pentru un an de zile.

Mi se pare genial modul în care descrii explozia, ca pe un lucru concret. Până la urmă e un moment pe care ochiul abia îl captează. Când vedem o explozie

la televizor, de exemplu. În cazul tău devine ceva înghețat, captezi o fractiune de secundă – practic o materializezi. Cum ai ajuns la asta? O văd și ca pe o critică asupra a tot ceea ce vedem în media, tot ceea ce trăim astăzi.

Pe mine m-a interesat tocmai materializarea a ceva ce vedem ca o realitate, un ceva pe care nu îl percepem cu adevărat. Este și o materializare a unui proces politic pentru că acolo unde există o explozie, există și o bombă, există și cineva care o aruncă și de multe ori nu ne dăm seama în ce proces ne aflăm politic. De exemplu, Germania este în război cu Afganistanul. E o chestie clară, nu scrie în fiecare zi în ziare, dar se află că a mai murit cutare, s-a mai întâmplat asta și asta. Cred că pentru mine această lucrare înseamnă captarea latenței sociale în care trăim. În momentul săta nu știm cum este realitatea din punct de vedere global.

Până la urmă putem spune că istoria actuală e o materializare a unei explozii, a unui șir de distrugeri? Asta e istoria prezentă, o distrugere. și criza e o materializare a distrugeri.

Se poate vedea și aşa ceva. Curatoarea proiectului, Catherine Hug, a subliniat și faptul că zona unde este plasată lucrarea este una explozivă. Karlsplatz este locul unde se ciocnesc păturile sociale, un spațiu în care întâlnesci de la droguri la oameni care stau la soare pur și simplu. E absolut totul aici, protestatari, turiști. E o metaforă socială materializată în lucrare.

Dar dacă tu faci practic un stop cadru pe explozie, nu cumva istoria se oprește? Faci o oprire pozitivă a istoriei?

Da, ochiul nostru nu e concentrat asupra unei fractiuni de secunde. Ne gândim că deja ceva a explodat și încă nu ne-a lovit. Trăim deja în acest proces, care odată declanșat ne va și lovi.

E acolo și ne urmărește. E acolo prezent în câmpul vizual și stă să...

Exact, ca sabia lui Damocles deasupra capului nostru.

Explosion are o conotație politică clară. O lucrare ca asta e o utopie. Am avut noroc că am reușit să redăm un pic realitatea unei explozii și asta de fapt e un necunoscut. Din cauza asta devine ceva plastic, un abstract. Nu mai știi exact: e o lucrare? Despre ce e vorba? Este numai un suport pentru o proiecție estetică? Sau e ceva politic? Cred că există un moment care îi dă posibilitate lucrării să se neutralizeze și asta cred că e interesant. E ca o mină de ping-pong pe care o lovesti în zid și vine înapoi. Poate deveni plăcătoare la un moment dat. Dar intră în subconștient până la urmă. și te atacă pe un alt canal.

Suntem într-o revistă de arhitectură, iar tu în 2011 ai creat *Archeotecture*, la Graz. O construcție sculpturală și un spațiu nelocuibil.

Am făcut într-un beci o grotă din țigle, cam de 12 metri pătrați. Am introdus 10 tone de țigle – cu canale de aer înăuntru, făcute pentru construirea caselor. Apoi am făcut o gaură în tot acest bloc, am eliminat șapte tone. A devenit astfel un fel de grotă în acest element de bază al biopoliticii, țigla. Pentru că asta e, primul pas al civilizației, elementul de bază pentru blocuri, pentru locuințe. Cu asta zidești. Arată ca o grotă arhaică.

E un soi de buncăr? De refugiu?

Da, și refugiu, și conspirație, existență, proiecție în viitor, când totul ar fi să se prăbușească. De-aia se numește *Archeotecture*. De la arheologie și arhitectură.

Ai absolvit secția de sculptură la facultate în Germania. Lucrezi mult cu acest mediu, ceea ce faci tu de multe ori e o modelare a spațiului public.

Eu nu mă gândesc formal, asta e poate scăparea mea. E mereu vorba de o conjunctură între formă și conținut. Conținutul, conceptul materializează o formă, dar, în același timp, și forma caută un concept. Atunci când văd forme, când observ lucruri, mă gândesc cum ar putea în conținut să arate, ce ar putea fi în spatele acestei forme. Câteodată sunt sedimente, aşezate pe o placă digitală. La un moment dat vine ceva care le leagă, un player. E ca

3

și cum ai da drumul acestor sedimente să fie cântate. E ca o secțiune care ieșe din tine și se materializează cu această sculptură. Tu, comentând această formă și descriind asta altora, o materializezi și tu mai departe. Devine ceva care se perpetuează și eu, ca artist, nu mai am control asupra acestui lucru. De-aia zic că sculptura nu este ținta mea, este ceva care apare ca un fenomen colateral. Când ai făcut, în 2007, în cadrul proiectului *Spațiu public București* (curatori Marius Babias și Sabine Hentzsch), *Tramvaie și instituții* – tramvaiele îmbrăcate în cele patru instituții în care românii cred, biserică, poliția, armata și Crucea Roșie, practic ai modelat ceva deja existent. Și la bienala de artă Manifesta, în 2008, ai lucrat tot cu o structură deja existentă, căreia i-ai oferit un alt statut (un spațiu privat, prin eliminarea de către tine a ușilor, a devenit spațiu public). Și aici ți-aș vorbi despre ceva ce am remarcat proaspăt în București. Pasajul Lipscani, reboezat Pasajul Latin. E un spațiu public care arată ca unul privat, cu paznici non stop, care mențin identitatea acelui nou loc. Acolo se vede rigiditatea sistemului și vulnerabilitatea lui. E făcut ca un apartament la Paris. Tavanul arată ca la un hotel. Sunt spoturi implantate înăuntru. E un spațiu devenit

foarte personal. Camera de luat vederi e și ea pornită... La Bienala de la Venetia, în 2005, ai lăsat Pavilionul României gol. Invizibilul este cel care a produs lucrarea. A urmat și o publicație, la Editura Idea, *European Influenza*, care documentează toate reacțiile produse de acest pavilion, modul în care proiectul s-a materializat.

E vorba ca de un fel de mic Big Bang care se propagă. Percepția noastră poate fi un gând, poate fi un element, o scriere. Și noi suntem într-un proces acum al materializării, asta facem noi acum, asta faci tu cu acest interviu... Asta facem tot timpul, suntem niște mașini care materializăm.

Care e rolul tău ca artist?

Eu materializez o sensibilitate estetică a momentului social în care trăim. Rolul meu e acela de a materializa o poziție critică în spațiu public, pentru că acela este locul în care avem un moment public al percepției. Mă interesează să văd dacă sunt în stare să mă exprim în spațiu public ca artist critic. La fel în piața de artă: e posibilă o poziție critică? Să intri în fiecare nervură și în ultimele vene ale acestui sistem. Porci ca aceia pe care îi expun la Salonul de Proiecte, făcuți din dolari supradimensionați, prin tehnica origami-ului, au fost arătați la un târg din New York, dar nu

au fost cumpărați. Cei din stock market au zis „exact aşa ne simţim noi”. Dar nu au cumpărat, pentru că e ca un șarpe care se insinuează, caută să își muște coada. E complicat să cumperi bani. Chiar dacă e un dolar imens, tot îl materializezi în cap ca pe un dolar. Dar făcându-l porc îl dai un portret, îl personalizezi. În momentul acela primește o altă dimensiune, politică chiar, subiectivă.

O subiectivare a istoriei sunt și ochelarii pe care i-ai creat din cioburi?

Sunt un mod de a vedea prin istorie. A schimba condiția percepției prin aceste cioburi. E o metaforă, ochelarii normali ne ajută să vedem mai bine, poate acești ochelari cu cioburi ne-au făcut să vedem istoria mai bine, ne facilitează din punct de vedere artistic percepția unui canon, politic și estetic.

Înapoi la porcii din origami pe care îi expui la Salonul de Proiecte. De ce ai folosit o bancnotă de 2 dolari?

M-a interesat elementul de fetiș al banilor. 2 dolari sunt un obiect de colecționat. Când ai o hârtie de 2 dolari, se zice că aceștia îți aduc noroc. Mai sunt valabili, dar nu se mai produc, sunt foarte puțini, se găsesc greu. Mă interesează momentul când banul devine el însuși material.

Banul e un abstract căruia tu îl dai o formă concretă

și pe care îl supradimensionezi. Lucrezi cu banul. Faci origami. De ce tocmai origami, care e o formă terapeutică de artă? Origami are și o funcție pedagogică, de ordonare a mintii.

Am văzut la un moment dat animale din origami și mi-am spus că ar fi interesant să fac porci din dolari și să-i fac la mărime naturală. De fiecare dată îmi pare rău când văd dolarul și mă apuc să-l îndoi. Dar asta e situația. (râde). Dolarul mare e frumos, îl respectă, te atrage, e vorba de identitatea banului și a capitalismului. Ar fi interesant poate să faci un dolar imens, cât Catedrala Măntuirii Neamului! Să faci un gest ca al lui Christo și Jeanne-Claude, dar cu dolari! Să îmbraci peste noapte o clădire în dolari.

Cum mai e Berlinul ca scenă de artă?

E orașul care produce cea mai multă vervă, gândindu-ne la arta contemporană. Sunt încă mulți care vin în Berlin și care trăiesc acolo ca artiști. Pentru mine e un oraș în care mi-am dezvoltat o infrastructură de lucru, în care lucrez și în care am facilități. Dar mă bucur mereu când mă întorc în țară, e mereu o experiență nouă. Astă caut mereu, experiențe noi, posibilitatea de a face o lucrare nouă într-un câmp nou.

1, 2. *2 Dollar Pig* (2012), materializare, cochină, dimensiuni variabile, Salonul de Proiecte București. Foto: © Ștefan Sava, Courtesy Galleria Fonti Napoli, Galerie Nächst St. Stephan Wien; 3. *Explorior* (2012), materializare, 550 cm x 580 cm x 600 cm, Kunsthalle Wien. Foto: © Kunsthalle Wien, Courtesy Galleria Fonti Napoli, Galerie Nächst St. Stephan Wien; 4. *Stolen History (statue of Liberty)* (2012), materializare, 550 cm x ø 300 cm, Fokus Biennale Łódź. Foto: © Kunsthalle Wien, Courtesy Galleria Fonti Napoli, Galerie Nächst St. Stephan Wien; 5. *Alpha și Beta* (2012), roboti cerșetori, metal zincat, părți electronice, 180 cm x 75 cm x 40 cm, Muzeul Tehnicii Viena și spațiul public Viena. Courtesy Galleria Fonti Napoli, Galerie Nächst St. Stephan Wien

Daniel Knorr (născut în 1968 la București) trăiește și lucrează la Berlin. Între expozițiile recente: *At Your Service: Art and Labor*, Muzeul Tehnicii, Viena (2012); Kunsthalle Viena (2012); *Daniel Knorr - Led R. Nanirok*, Kunsthalle Basel (2009, solo); *Scherben bringen Glück*, Kunsthalle Fridericianum, Kassel (2008, solo); *The way politics influences art and vice versa*, Fondazione March, Padova (2008, solo); Bienala de la Berlin (2008); Manifesta 7 (2008); U-TURN – Quadrienală de Artă Contemporană, Copenhaga (2008); Spațiul Public București (2007).